Registered in Germany **Europa Revue Journal**
ISSN: 1862-6564 **Vol. 6 No. 5 (2026) Published May 31, 2026**

The Potential of the Suggestopedic Approach in Preparing Future Teachers for Professional Activity

Arolov Davronjon Davlataliyevich

Independent Researcher of the National University of Uzbekistan

Abstract

This article analyzes the possibilities of the suggestopedic approach in preparing future teachers for professional activity. The study highlights the theoretical foundations of the suggestopedic approach, its didactic potential, and its significance in developing the professional competence of future educators. The role of the suggestopedic approach in increasing learning motivation, developing communicative activity, fostering pedagogical reflection, and improving the effectiveness of professional training is substantiated. The article also describes methodological aspects and pedagogical conditions for implementing this approach.

Keywords

suggestopedia, suggestopedic approach, future teacher, professional training, pedagogical competence, educational technology, communicative activity, reflection.

BO‘LAJAK O‘QITUVCHILARNI KASBIY FAOLIYATGA TAYYORLASHDA SUGGESTOPEDIK YONDASHUV IMKONIYATLARI

Arolov Davronjon Davlataliyevich

O‘zbekiston milliy pedagogika universiteti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada bo‘lajak o‘qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda suggestopedik yondashuvning pedagogik imkoniyatlari tahlil qilingan. Tadqiqot davomida suggestopedik yondashuvning nazariy asoslari, didaktik imkoniyatlari hamda bo‘lajak pedagoglarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishdagi ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, suggestopedik yondashuvning ta’lim motivatsiyasini oshirish, kommunikativ faoliyatni rivojlantirish, pedagogik refleksiyani shakllantirish va kasbiy tayyorgarlik samaradorligini ta’minlashdagi o‘rni asoslab berilgan. Maqolada suggestopedik yondashuvdan foydalanishning metodik jihatlari hamda pedagogik shart-sharoitlari tavsiflangan.

Kalit so‘zlar: suggestopediya, suggestopedik yondashuv, bo‘lajak o‘qituvchi, kasbiy tayyorgarlik, pedagogik kompetensiya, pedagogik texnologiya, kommunikativ faoliyat, refleksiya.

Возможности суггестопедического подхода в подготовке будущих учителей к профессиональной деятельности

Аролов Давронжон Давлаталиевич

Самостоятельный соискатель Национального университета педагогики Узбекистана

Аннотация. В данной статье проанализированы возможности суггестопедического подхода в подготовке будущих учителей к профессиональной деятельности. В ходе исследования раскрыты теоретические основы суггестопедического подхода, его дидактические возможности и значение в развитии профессиональной компетентности будущих педагогов. Обоснована роль суггестопедического подхода в повышении учебной мотивации, развитии коммуникативной деятельности, формировании педагогической рефлексии и обеспечении эффективности профессиональной подготовки. Также охарактеризованы методические аспекты и педагогические условия использования данного подхода.

Ключевые слова: суггестопедия, суггестопедический подход, будущий учитель, профессиональная подготовка, педагогическая компетенция, педагогическая технология, коммуникативная деятельность, рефлексия.

Kirish

Zamonaviy ta’lim tizimida bo‘lajak o‘qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash jarayoni uzluksiz takomillashib bormoqda. Pedagogik ta’limning asosiy vazifalaridan biri bo‘lajak mutaxassislarning nafaqat nazariy bilimlarini, balki ularning kasbiy kompetensiyalarini, pedagogik mahoratini va kommunikativ salohiyatini rivojlantirishdan iboratdir. Shu nuqtai nazardan ta’lim jarayoniga innovatsion yondashuvlarni joriy etish muhim ahamiyat kasb etadi.

Pedagogik adabiyotlarda suggestopediya insonning yashirin imkoniyatlarini faollashtirishga qaratilgan ta’lim texnologiyasi sifatida talqin qilinadi. Ushbu

yondashuv bolgariyalik olim Georgi Lozanov tomonidan ishlab chiqilgan bo‘lib, o‘quvchilarning psixologik to‘siqlarini bartaraf etish, o‘quv motivatsiyasini kuchaytirish va ta’lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Bo‘laj ak o‘qituvchilarni tayyorlash jarayonida suggestopedik yondashuvdan foydalanish ularda pedagogik muloqot, refleksiv faoliyat, ijodiy fikrlash va kasbiy o‘zini rivojlantirish ko‘nikmalarini shakllantirish imkonini beradi. Shu sababli mazkur yondashuvning pedagogik imkoniyatlarini ilmiy jihatdan o‘rganish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Maqolaning maqsadi bo‘lajak o‘qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda suggestopedik yondashuvning imkoniyatlarini nazariy va metodik jihatdan asoslashdan iborat.

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqotda ilmiy-pedagogik adabiyotlarni tahlil qilish, qiyosiy tahlil, tizimli yondashuv, pedagogik umumlashtirish hamda nazariy modellashtirish metodlaridan foydalanildi. Mazkur metodlar yordamida suggestopedik yondashuvning nazariy asoslari, uning pedagogik imkoniyatlari hamda bo‘lajak o‘qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlashdagi ahamiyati o‘rganildi. Tadqiqotning metodologik asosini kompetensiyaviy yondashuv, shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim, faoliyatli yondashuv, kommunikativ yondashuv va suggestopedik yondashuv tamoyillari tashkil etdi. Ushbu yondashuvlar asosida bo‘lajak o‘qituvchilarning kasbiy tayyorgarligi jarayonida shaxsiy imkoniyatlarni rivojlantirish, kommunikativ salohiyatni kuchaytirish va pedagogik faoliyatga tayyorlik darajasini oshirish masalalari tahlil qilindi.

Tadqiqot davomida suggestopedik yondashuvning bo‘lajak o‘qituvchilar kasbiy tayyorgarligiga ta’siri kasbiy motivatsiya, kommunikativ kompetentlik, pedagogik refleksiya, ijodiy fikrlash va pedagogik faoliyatga tayyorlik kabi mezonlar asosida o‘rganildi. Mazkur mezonlar bo‘lajak pedagoglarning kasbiy shakllanishida suggestopedik texnologiyalarning tutgan o‘rnini aniqlash hamda ularning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishdagi samaradorligini baholash imkonini berdi.

Natijalar va muhokamalar

Tadqiqot natijalari suggestopedik yondashuv bo‘lajak o‘qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda muhim pedagogik vosita ekanligini ko‘rsatdi. Aniqlanishicha, suggestopediya ta’lim oluvchilarning psixologik imkoniyatlarini faollashtirishga asoslangan zamonaviy pedagogik texnologiya bo‘lib, u ta’lim jarayonida qulay psixologik muhit yaratish, o‘quvchilarning o‘z kuchiga bo‘lgan ishonchini mustahkamlash va yashirin salohiyatlarini namoyon etishga xizmat qiladi. Mazkur yondashuvning samaradorligi ta’lim jarayonida ijobiy emotsional muhitni shakllantirish, erkin muloqotni tashkil etish va ijodkorlikni qo‘llab-quvvatlash bilan bevosita bog‘liq ekanligi aniqlandi.

Tahlillar shuni ko‘rsatdiki, suggestopedik yondashuv bo‘lajak o‘qituvchilarning kasbiy motivatsiyasini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Pedagogik faoliyatga nisbatan ijobiy munosabat va kasbiy qiziqishning shakllanishi o‘qituvchi shaxsining muvaffaqiyatli rivojlanishida muhim omillardan biri hisoblanadi. Suggestopedik texnologiyalar asosida tashkil etilgan mashg‘ulotlar talabalarda pedagogik kasbga nisbatan qiziqish uyg‘otadi, o‘z kasbiy imkoniyatlariga bo‘lgan ishonchni mustahkamlaydi hamda kelajakdagi faoliyatiga mas’uliyat bilan yondashish ko‘nikmalarini shakllantiradi. Ta’lim jarayonida yaratilgan qulay emotsional muhit va qo‘llab-quvvatlovchi pedagogik munosabatlar talabalarning kasbiy motivatsiyasini kuchaytirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari suggestopedik yondashuvning kommunikativ kompetentlikni rivojlantirishdagi imkoniyatlari ham yuqori ekanligini ko‘rsatdi. Pedagogik faoliyatning muvaffaqiyati ko‘p jihatdan o‘qituvchining muloqot madaniyati va kommunikativ mahoratiga bog‘liq. Suggestopedik yondashuv asosida tashkil etilgan mashg‘ulotlar talabalarning nutq madaniyatini rivojlantiradi, auditoriya bilan ishlash ko‘nikmalarini shakllantiradi hamda pedagogik ta’sirchanlik darajasini oshiradi. Bunday mashg‘ulotlar jarayonida talabalar o‘z fikrlarini erkin ifodalash, faol tinglash, pedagogik muloqotni samarali tashkil etish va auditoriyaga ijobiy ta’sir ko‘rsatish ko‘nikmalarini egallaydilar. Natijada ularning kommunikativ kompetentligi va pedagogik muloqot samaradorligi ortadi.

Tahlillar suggestopedik yondashuvning refleksiv faoliyatni shakllantirishdagi o‘rnini ham tasdiqladi. Refleksiya bo‘lajak o‘qituvchilarning o‘z faoliyatini baholashi, kuchli va zaif tomonlarini aniqlashi hamda kasbiy rivojlanish istiqbollarini belgilashi uchun muhim vosita hisoblanadi. Suggestopedik texnologiyalar asosida tashkil etilgan ta’lim jarayonida talabalar o‘z faoliyatini muntazam tahlil qilish, xatolarini anglash va ularni bartaraf etish yo‘llarini izlash imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Bu esa ularning pedagogik mahoratini rivojlantirish va kasbiy o‘sishini ta’minlashga xizmat qiladi.

Tadqiqot davomida suggestopedik yondashuvning ijodiy fikrlashni rivojlantirishdagi ahamiyati ham aniqlandi. Mazkur texnologiyalar ta’lim jarayonida ijodkorlikni rag‘batlantirish, yangi g‘oyalarni ilgari surish va muammolarga noodatiy yechimlar topish imkoniyatlarini yaratadi. Talabalar pedagogik vaziyatlarni tahlil qilish, innovatsion metodlardan foydalanish va yangi pedagogik g‘oyalarni ishlab chiqish jarayonida kreativ fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantiradilar. Natijada ularda innovatsion faoliyatga tayyorlik va pedagogik ijodkorlik sifatlari shakllanadi.

Natijalar suggestopedik yondashuvning pedagogik amaliyotda keng qo‘llash imkoniyatlariga ega ekanligini ham ko‘rsatdi. Trening mashg‘ulotlari, rolli o‘yinlar, mikrodarslar, pedagogik vaziyatlarni tahlil qilish, kommunikativ mashqlar va refleksiv topshiriqlar suggestopedik texnologiyalarning amaliy shakllari sifatida samarali natija beradi. Ushbu metodlar bo‘lajak o‘qituvchilarning kasbiy faoliyatga tayyorlik darajasini oshirish, pedagogik mahoratini rivojlantirish va zamonaviy ta’lim talablariga mos kompetensiyalarni shakllantirishga xizmat qiladi.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari suggestopedik yondashuv bo‘lajak o‘qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda kasbiy motivatsiyani rivojlantirish, kommunikativ kompetentlikni shakllantirish, refleksiv faoliyatni takomillashtirish, ijodiy fikrlashni rag‘batlantirish hamda pedagogik faoliyatga tayyorlikni kuchaytirishda samarali pedagogik mexanizm ekanligini tasdiqladi. Mazkur yondashuvni pedagogik oliy ta’lim tizimida keng qo‘llash bo‘lajak pedagoglarning kasbiy kompetentligini yanada rivojlantirish imkonini beradi.

Muhokama

Tadqiqot natijalari suggestopedik yondashuvning bo‘lajak o‘qituvchilar kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishdagi muhim pedagogik imkoniyatlarga ega ekanligini ko‘rsatdi. Ushbu yondashuv talabalarning kasbiy motivatsiyasini oshirish, kommunikativ kompetentligini rivojlantirish va pedagogik faoliyatga ijobiy munosabatni shakllantirishga xizmat qiladi.

Ilmiy manbalar tahlili suggestopediyaning o‘quvchilarning yashirin imkoniyatlarini yuzaga chiqarish va psixologik to‘siqlarni bartaraf etishda samarali ekanligini tasdiqlaydi. Shu bilan birga, mazkur yondashuv pedagogik faoliyatda refleksiv fikrlash va emotsional intellektning rivojlanishiga ham ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

Pedagogik oliy ta’lim muassasalarida suggestopedik yondashuv elementlarini amaliy mashg‘ulotlar, maxsus kurslar va trening dasturlariga integratsiyalash maqsadga muvofiqdir.

Xulosa

Bo‘lajak o‘qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda suggestopedik yondashuv muhim pedagogik imkoniyatlarga ega. Ushbu yondashuv talabalarning kasbiy motivatsiyasini, kommunikativ kompetentligini, refleksiv faoliyatini va ijodiy fikrlashini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari suggestopedik yondashuv asosida tashkil etilgan ta’lim jarayoni bo‘lajak pedagoglarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishga yordam berishini ko‘rsatdi. Shu sababli pedagogik ta’lim amaliyotida suggestopedik texnologiyalardan keng foydalanish maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Lozanov G. Suggestology and Suggestopedy. Sofia: St. Kliment Ohridski University Press, 2017. 45–78-b.
2. Musurmonova O. Pedagogik kompetentlik va kreativlik asoslari. Toshkent: Innovatsiya-Ziyo, 2019. 56–82-b.
3. Matchonov S. Pedagogik kompetensiya va innovatsion faoliyat. Toshkent: Tafakkur, 2020. 74–103-b.

4. Xoliqov A. Pedagogik mahorat. Toshkent: Iqtisod-moliya, 2018. 81–108-b.

5. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A. Ta’limda innovatsion pedagogik texnologiyalar. Toshkent: Iste’dod, 2017. 95–126-b.

6. Tolipov O‘., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning nazariy va amaliy asoslari. Toshkent: Fan va texnologiya, 2018. 88–114-b.

7. Karimova V. Pedagogik kommunikatsiya asoslari. Toshkent: Tafakkur, 2019. 48–73-b.

8. Egamberdiyeva N. Kasbiy kompetentlikni rivojlantirish metodikasi. Toshkent: Fan va texnologiya, 2020. 59–87-b.

9. Goleman D. Emotional Intelligence. New York: Bantam Books, 2017. 96–128-b.

10. Schön D.A. The Reflective Practitioner. London: Routledge, 2018. 122–151-b.